

Blandt de manuskripter, jul i Thys forrige udgiver, redaktør C. Brunsgaard efterlod sig til senere udgaver, var denne beretning fra første verdenskrig:

En vagttørn ved Oddesund

Når man passerer Oddesund, undgår man ikke at bemærke de svære bunkers, som tyskerne anlagde til beskyttelse af dette strategisk vigtige sted, og så dukker der minder frem fra en tidsperiode, der ikke var lystelig, krigsårene 1940-45.

Men der er også andre minder fra Oddesund. Endnu er vi da en del, der husker den forrige gang, Oddesund var bevogtet af militær. Det var under verdenskrigen 1914-18, da det var skikkelige danske jenser, der med skarpladte geværer og bajonetterne påsat passede på Oddesund, hvor der den gang var færgeoverfart.

*

Jeg husker det temmelig godt, for jeg var nemlig selv med i det. Jeg havde vagttørn i Oddesund syd i en måned, og jeg tør nok antyde, at det ikke var nogen ganske almindelig vagt ...

Jeg havde i nogle sommer- og efterårsmåneder ligget i sikringsstyrke-kantonnement på Viborgeggen, og sidst i oktober blev min bataillon indkvarteret i Skive. Der var gået måned efter måned, uden at der kom nogen klarhed over, hvor længe mit beskedne bidrag til fædrelandets forsvar skulle vare ved. Hver måned blev der udtaget

vagthold til Oddesund, Glyngøre og lignende udsatte poster, og en dag meldte jeg mig frivilligt til »Detachment Oddesund«. Dels trængte jeg til afveksling i dagenes dræbende ensformighed med eksercits og marchture, dels havde rygten om slaraffenliv ved Oddesund nået mig.

Hertil kom, hvad der vejede endnu tungere, at jeg i Thy havde både far, mor og kæreste. Dem ville jeg naturligvis værge som tapper landsoldat, og så havde jeg også hørt et fuglepip om, at vagterne ikke blev taget mere højtideligt, end at man godt kunne tage sig nogle dages ferie ind imellem.

*

Der måtte ifølge vore instrukser ikke komme nogen og lave narrestreger ved færgelejerne såsom at sprænge disse i luften, men hvem der skulle hitte på den slags kunster, var mig lidt dunkelt. Der kom heller aldrig nogen, men dette skyldtes måske tilstedeværelsen af vi otte skarpt bevæbnede og frygtløse jenser, der anførtes af en korporal. Han var vagtkommandør, men han viste sig sjældent udendørs og blandede sig aldrig i de mere detaljerede spørgsmål om vagternes fordeling og passende bestridelse. Han var vist nogenlunde fast installeret i Odde-

sund, og hvad han fik sin tid til at gå med, aner jeg ikke. Det interesserede os faktisk ikke, bare han lod os passe vagterne i fred.

En halv kilometer syd for færgelejet var der gravet skyttegrave tværs over den smalle tange fra kyst til kyst. Foran løbegravene var der et bredt pigtrådsbælte, og ved landevejen stod fæle spanske ryttere parat til at blive anbragt tværs over vejen, hvis en fjende skulle vise sig.

*

Vi var - som sagt - otte mand på vagtholdet, og da der skulle to mand på vagt ad gangen - en ved færgelejet og en ved skyttegravene - tegnede det egentlig til at blive en hård tårn - to timers vagt, fire timers frihed, to timers vagt, fire timers frihed osv. hele døgnet rundt hver dag i en måned. Hvis det altså skulle gå efter reglementet. Jeg tør nok nu efter så mange års forløb røbe, at reglementet ikke blev overholdt med fanatisme, der satte ens helbred i fare.

Vagtkommandøren betroede os den første dag, at man plejede at skiftes til at tage orlov fra vagten i nogle dage, og dette gav straks det hele en mere tiltalende karakter. Jeg var hjemme hos kæresten i fire dage og havde det rigtig hyggeligt - langt mere rart, end hvis jeg havde rettet mig slavisk efter det militære reglement.

*

Vi logerede i et rum i lokomotivremisen, hvor der lige var plads til otte senge, en kakkelovn, et lille bord og et spil kort. Bordet og kortene blev flittigt benyttet. Det gjorde sengene for resten også, da de tjente som leje om natten og som siddepladser om dagen. Luksusmøbler som stole var der ingen plads til.

Vi syntes ikke, det var særlig morsomt at gå skildvagt om natten. Det var i november og december måneder, og vinteren satte ind med frost og kulde. Det skulle da også være en underlig fjende, der ville ankomme til et sted som Oddesund i bælgmørke og vintervej.

Når det ved 16-tiden om eftermiddagen begyndte at mørknes, inddrog vi lige så stille posterne, og så spillede vi kort eller skiftedes til at gå tur med de tre stedlige piger. Om natten sov vi alle trygt, og når det op på formiddagen blev så lyst, at man kunne se fjenden, hvis han skulle ankomme, gik vi på vagt igen. Det var ikke helt nøjagtigt efter forskrifterne i »Lærebog for hærens menige«, men det var en rigtig rar vagtpost.

Føden fik vi hos færgerestaurant Schou, og den var der ikke noget i vejen med. Den var nærmest overdådig og lignede ingenlunde det almindelige militære traktement.

*

En ting havde vi dog at passe alvorligt på, og det var inspektionen. En gang imellem kom en højerestående officer for at se efter, om Oddesund og dens væbnede forsvarere var der endnu. Som regel kom han sejlen-de, og derfor holdt vi altid udkig efter mistænkelige fartøjer. Han kunne dog også komme landværts, men da vi havde truffet vore forholdsregler, var dette knap så farligt. Vi stod på en særdeles venskabelig fod med jernbanepersonalet. Motorkøretøjer havde hæren ikke dengang.

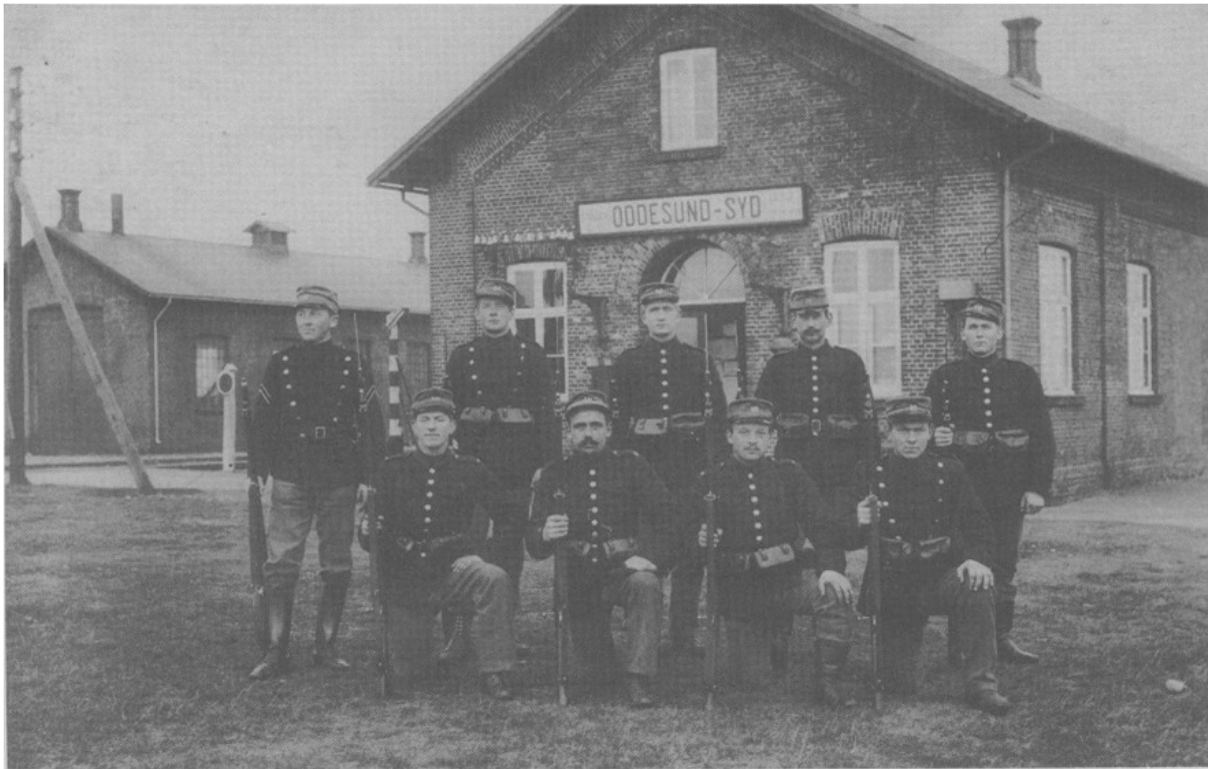
En aften, da vi alle otte sad hyggeligt ved kortene og en varm kakkelovn, kom vagtkommandøren styrtende.

- Hvem har vagten? råbte han.

- Ja, det er da 27 og 48.

- Vil I så se at komme ud! Togføreren har lige ringet fra Humlum, at en kalorier med fine distinktioner er på vej hertil.

Vi var to, der præsterede en forbavsende hurtig udrykning - 27 det var mig, og 48 var en murer fra Lemvig. Fat i kanonen og tornystret og ud på post i den yndede militære gangart, der benævnes hurtigløb. To minutter senere rullede toget ind. Med det samme var oberstløjtnanten ude af kupeen og på vej til pigtrådsposten, for hvilken undertegnede p.t. havde det tunge ansvar. Jeg var et minut i forvejen ankommen og gik pligttopfyldende i frost og mørke med

Vagtholdet ved Oddesund syd november 1914. Bageste række fra venstre: vagtkommandøren, korporal Jensen (senere tapetsereremester i København), bager C. Brunsgaard, Thisted (senere redaktør), elektriker A. C. Eriksen, Hassing (senere installatør i Farsø), en murer fra Lemvig og landmand Nic. Henriksen, Sundby (senere Snedsted). Forreste række fra venstre: arbejdsmand Chr. Lauridsen, Snedsted, landmand Gerh. Jensen, Vildsund, en ikke identificeret og landmand Thomas Thomsen, Hou (senere Thisted).

kanonen i favn. Jeg kunne med god samvittighed melde hr. oberstløjtnanten, at alt var i orden ved post 2.

*

Af adspredelser havde vi ikke mange. Det hændte, at vi roede en tur over til nordsiden, hvor der også lå et hold kammesjukker, og hvor vi gjorde indkøb af tobak og andre livsfornödenheder hos verdens pudsigste købmand, den brave Poul Kræn. Han sad inde i sin butik med fedtet høj hat på hovedet og stegte ålekvabber på en lille kakkellovn. Poul Kræn var vel nok en original, og han var hyggelig at sludre med. Men han holdt Oddesund-priser, og de var ikke små.

Tjansen ved Oddesund var altså en ganske

god »dæksmand«, men en god tjans skal nok blive ødelagt. En månedstid efter, at jeg var vendt tilbage til min bataillon, indløb den sørgelige efterretning, at inspektionen var kommen bag på detachment Oddesund. Vagtkommandøren og alle hans mænd lå og sov trygt, da fyren kom. Den var jo ikke gunstig, og de røg i mørk arrest alle ni!

*

Den første verdenskrig sluttede med våbenstilstanden den 11. november 1918. 14 dage senere var skyttegravene ved Oddesund jævnet og pigtråden fjernet af et hold ingeniørsoldater. En epoke i Oddesunds historie var endt.